

**UJEDINJENE
NACIJE**

Međunarodni sud za krivično
gonjenje osoba odgovornih za
teška kršenja međunarodnog
humanitarnog prava počinjena na
teritoriji bivše Jugoslavije od
1991. godine

Predmet br. IT-95-5/18-T
Datum: 26. april 2012.
Original: engleski

PRED PRETRESNIM VIJEĆEM

U sastavu: sudija O-Gon Kwon, predsjedavajući
sudija Howard Morrison
sudija Melville Baird
sudija Flavia Lattanzi, rezervni sudija

Sekretar: g. John Hocking

Nalog od: 26. aprila 2012.

TUŽILAC

protiv

RADOVANA KARADŽIĆA

JAVNO

**NALOG O RASPOREDU U VEZI S OKONČANJEM DOKAZNOG POSTUPKA
TUŽILAŠTVA, PODNEŠCIMA NA OSNOVU PRAVILA 98bis I POČETKOM
DOKAZNOG POSTUPKA ODBRANE**

Tužilaštvo:

g. Alan Tieger
gđa Hildegard Uertz-Retzlaff

Optuženi

g. Radovan Karadžić

Branilac u pripravnosti

g. Richard Harvey

OVO PRETRESNO VIJEĆE Međunarodnog suda za krivično gonjenje osoba odgovornih za teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava počinjena na teritoriji bivše Jugoslavije od 1991. godine (dalje u tekstu: Međunarodni sud) rješava po “Podnesku u vezi s početkom dokaznog postupka odbrane”, koji je optuženi podnio 11. aprila 2012. godine (dalje u tekstu: Podnesak) i ovim donosi nalog u vezi s njim.

I. Kontekst i argumenti

1. Dana 17. aprila 2012. godine, tužilaštvo je izjavilo da će svog posljednjeg svjedoka pozvati tokom sedmice koja počinje 4. maja 2012. godine.¹ Dana 21. marta 2012. godine, pravni savjetnik optuženog je potvrdio da će optuženi podnijeti zahtjev za donošenje oslobađajuće presude na osnovu pravila 98*bis* Pravilnika o postupku i dokazima Međunarodnog suda (dalje u tekstu; Pravilnik), a 26. marta 2012. godine je izjavio da će njemu i optuženom biti potrebna jedna sedmica za pripremu tog podneska.²

2. Optuženi u Podnesku traži da mu se dozvoli da svoj dokazni postupak otpočne u martu 2013. godine, kako bi imao adekvatno vrijeme za pripremu.³ U prilog tome optuženi tvrdi, prvo, da je taj period od deset mjeseci opravdan ako se ima u vidu količina dokaza koji su dosad predloženi tokom dokaznog postupka tužilaštva, što podrazumijeva broj svjedoka čiji su iskazi predloženi Vijeću, kako usmeno tako i pismeno, i broj dokaznih predmeta tužilaštva koji su uvršteni u spis.⁴ Optuženi takođe tvrdi da resursi kojima je raspolagao nisu bili dovoljni da bi tokom izvođenja dokaza tužilaštva mogao da se priprema za dokazni postupak odbrane. Konkretno, optuženi napominje da su tokom tog perioda svih pet članova njegovog tima odbrane učestvovali u pripremi za unakrsno ispitivanje, da odgađanja koja je Vijeće odobrilo kako bi ublažilo posljedice prakse objelodanjivanja koju je primjenjivalo tužilaštvo nisu bila dovoljna da se on pripremi za dokazni postupak odbrane i da je 31. januara 2012. godine predsjednik Međunarodnog suda (dalje u tekstu: predsjednik) zaključio da optuženom i njegovom timu odbrane nisu dodijeljena dovoljna novčana sredstva tokom dokaznog postupka tužilaštva, uslijed čega

¹ T. 27529-27530 (april 2012. godine).

² T. 26545-26546 (21. mart 2012. godine; T. 26811 (26. mart 2012. godine).

³ Podnesak, par. 1, 20.

⁴ Podnesak, par. 2-6.

je povećan broj plaćenih časova kojima oni raspolažu.⁵ Optuženi takođe tvrdi da obim priprema koje su neophodne da bi mogao identifikovati potencijalne svjedoke i pripremi izjave svjedoka iziskuje period od deset mjeseci.⁶ Optuženi dalje tvrdi da faktor jednakosti sredstava nalaže da mu se odobri adekvatno vrijeme, imajući u vidu da je tužilaštvu odobreno 14 mjeseci prije nego što je suđenje počelo u oktobru 2009. godine.⁷ Naposljetku, optuženi ukazuje na vrijeme koje je bilo odobreno Slobodanu Miloševiću i Zdravku Tolimiru za pripremu izvođenja njihove odbrane i ističe da namjerava da pozove veći broj svjedoka nego ta dvojica optuženih.⁸

3. Tužilaštvo je 25. aprila 2012. godine podnijelo "Odgovor tužilaštva na Karadžićev podnesak u vezi s početkom dokaznog postupka odbrane" (dalje u tekstu: Odgovor). Tužilaštvo u Odgovoru ne zauzima neki konkretan stav o tome kad bi bilo primjereno početi s dokaznim postupkom odbrane, ali tvrdi da se Podnesak mahom temelji na pogrešnom tumačenju i pogrešnoj karakterizaciji.⁹ Konkretnije, tužilaštvo tvrdi da optuženi pogrešno tumači načelo jednakosti sredstava¹⁰ i da iznosi netačnu tvrdnju da su dosadašnje odluke Vijeća o odgađanju nepravilne.¹¹ Tužilaštvo dalje tvrdi da optuženi nije efikasno koristio sredstva kojima je raspolagao.¹² Tužilaštvo takođe tvrdi da nije primjereno to što optuženi od Vijeća traži pravno sredstvo u vezi s Predsjednikovom odlukom o finansiranju.¹³ Na kraju, tužilaštvo tvrdi da poređenja s drugim predmetima koja iznosi optuženi nisu od koristi.¹⁴

II. Diskusija

A. Okončanje dokaznog postupka tužilaštva

4. U vezi sa okončanjem dokaznog postupka tužilaštva, Vijeće napominje da je planirano da posljednji svjedok tužilaštva bude pozvan najkasnije 4. maja 2012. godine.

---

⁵ Podnesak, par. 7-10, 12, gdje se upućuje na Odluku po zahtjevu za preispitivanje odluke o finansiranju tima odbrane, 31. januar 2012. godine (dalje u tekstu: Predsjednikova odluka o finansiranju).

⁶ Podnesak, par. 11, 13-15.

⁷ Podnesak, par. 18.

⁸ Podnesak, par. 19.

⁹ Odgovor, par. 1.

¹⁰ Odgovor, par. 2-4.

¹¹ Odgovor, par. 5-8.

¹² Odgovor, par. 9-11.

¹³ Odgovor, par. 12.

¹⁴ Odgovor, par. 13.

Međutim, Vijeće napominje da tek treba da riješi po određenom broju podnesaka tužilaštva u vezi s dokazima.¹⁵ Vijeće smatra da se dokazni postupak tužilaštva može smatrati okončanim tek kad Vijeće donese odluku po svim podnescima tužilaštva u vezi s dokazima. Shodno tome, ukoliko tužilaštvo namjerava podnijeti bilo kakav podnesak u vezi s dokazima, to mora učiniti do petka, 4. maja 2012. godine.

B. Postupak na osnovu pravila 98bis

5. Pravilo 98bis naslovljeno je “Donošenje oslobađajuće presude” i predviđa sljedeće: “Po završetku izvođenja dokaza optužbe, pretresno vijeće će usmenom odlukom, nakon što sasluša argumente strana, donijeti oslobađajuću presudu po bilo kojoj od tačaka optužnice ukoliko nema dokaza koji mogu biti osnova za osudu”.

6. U svjetlu obima Optužnice u ovom predmetu i količine dosad prihvaćenih dokaza tužilaštva, Vijeće smatra da je razuman zahtjev optuženog da mu se za pripremu argumentacije na osnovu pravila 98bis odobri jedna sedmica po okončanju dokaznog postupka tužilaštva. Vijeće će stoga odobriti taj zahtjev. Nakon što optuženi iznese svoje argumente na osnovu pravila 98bis, tužilaštvo će imati jedan cijeli dan za pripremu odgovora, koji će, dakle, izložiti drugog dana nakon što optuženi iznese argumente na osnovu pravila 98bis.

7. Kad je riječ o sadržaju argumenata optuženog na osnovu pravila 98bis, Vijeće napominje da se neće baviti nikakvim generalnim ili opširnim prigovorima na Optužnicu ili na tačke Optužnice, naročito ako u prilog njima ne bude iznesena nikakva argumentacija. Vijeće očekuje od optuženog da iznese konkretne prigovore i navede konkretne argumente kao temelj tih prigovora. Od tužilaštva se pak očekuje da iznese detaljan i precizan odgovor, u kojem će upućivati na konkretne dokumente ili svjedočenje svjedoka.

C. Početak dokaznog postupka odbrane

---

¹⁵ V. na primjer Zahtjev tužilaštva da se bez posredstva svjedoka prihvate dokumenti koji se tiču komponente predmeta vezane za taoce s Dodatkom A, 18. april 2012. godine; Prvi zahtjev tužilaštva za prihvatanje presretnutih razgovora bez posredstva svjedoka s javnim Dodatkom A i povjerljivim Dodatkom B, 19. april 2012. godine; Drugi zahtjev tužilaštva za prihvatanje presretnutih razgovora bez posredstva svjedoka s javnim Dodatkom A i povjerljivim Dodatkom B, 23. april 2012. godine.

8. Što se tiče argumenata koje je optuženi iznio kad je zatražio da mu se odobri da dokazni postupak odbrane počne u martu 2013. godine, Vijeće podsjeća da članovi 20 i 21 Statuta Međunarodnog suda (dalje u tekstu: Statut) obavezuju Vijeće da obezbijedi pravično i ekspeditivno vođenje postupka i da optuženom da odgovarajuće vrijeme i uslove za pripremu odbrane.

9. Vijeće najprije napominje da je u praksi Međunarodnog suda ustaljeno

da su optuženi obavezni da izvođenje svojih dokaza planiraju i pripremaju na osnovu svih optužbi iz optužnice, a ne samo onih koje eventualno ostanu nakon što Veće donese odluku po zahtevima na osnovu pravila 98*bis*. Takva priprema iziskuje da veći deo posla već bude obavljen pre donošenja odluke na osnovu pravila 98*bis*, zapravo još u prepretnoj fazi postupka.¹⁶

Prema tome, svi optuženi moraju se pripremati za dokazne postupke odbrane tokom cijelog prvostepenog postupka. Bez obzira na to, prilikom razmatranja koliko vremena da odobri optuženom za pripremu odbrane, Vijeće je uzelo u obzir i specifičnosti ovog predmeta, o čemu će detaljnije govoriti u nastavku teksta.

10. Vijeće ima u vidu obim Optužnice, koja obuhvata četiri zasebna udružena zločinačka poduhvata, odnosi se na period od četiri godine i uključuje 114 navedenih incidenata u 20 opština. Vijeće je dosad saslušalo 338 svjedoka,¹⁷ među kojima su 144 svjedoka čiji je iskaz prihvaćen u pismenoj formi. Vijeće je takođe prihvatilo oko 5.000 dokaznih predmeta koje je predočilo tužilaštvo i formalno primio na znanje 2.378 činjenica o kojima je presuđeno. Vrijeme koje se odobri optuženom mora biti u skladu s obimom ovog predmeta.

11. U vezi s tim da li je optuženi tokom dokaznog postupka tužilaštva raspolagao odgovarajućim resursima, za potrebe ovog naloga o rasporedu dovoljno je da Vijeće podsjeti na Predsjednikovu odluku o finansiranju, u kojoj je on zaključio da u prethodnoj predsjednikovoj odluci o naknadama, donesenoj 19. februara 2010. godine, "nisu u dovoljnoj mjeri uzeti u obzir obim i složenost Karadžićevog sudjenja i stoga je

---

¹⁶ *Tužilac protiv Milutinovića i drugih*, predmet br. IT-05-87-T, Nalog o završetku glavnog izvođenja dokaza tužilaštva, postupku u skladu s pravilom 98*bis* i podnescima odbrane na osnovu pravila 65*ter*, 5. mart 2007. godine, par. 4; na koji se upućuje u predmetu *Tužilac protiv Prlića i drugih*, predmet br. IT-04-74-T, Odluka po zahtjevu da se utvrdi rok početka izvođenja dokaza odbrane i o novom rasporedu, 28. januar 2008. godine, str. 6.

¹⁷ Pri čemu se Tomas Blaszczyk, koji je svjedočio u tri navrata, računa kao jedan svjedok.

napravljena greška kada je Karadžićevom timu odbrane dodijeljen premali broj plaćenih mjesečnih radnih sati”.¹⁸ Predsjednik je naložio “sekretaru da u pretresnoj fazi postupka Karadžićevom timu odbrane dodijeli dodatnih 270 radnih sati mjesečno”.¹⁹ To ukupno predstavlja zaostatak od 5.000 sati koje treba isplatiti optuženom i njegovom timu odbrane. Prema tome, pri odlučivanju o tome koliko vremena da odobri optuženom za pripremu odbrane, Vijeće takođe uzima u obzir predsjednikovu konstataciju o tome da li je optuženi tokom izvođenja dokaza tužilaštva raspolagao odgovarajućim resursima.

12. Kad je riječ o argumentu optuženog u vezi s jednakošću sredstava, Vijeće podsjeća da, prema praksi Žalbenog vijeća, briga za sudsku ekonomičnost nikad ne smije ući u koliziju sa pravima strana u postupku na pravično suđenje.²⁰ Uz to, Žalbeno vijeće je takođe bilo mišljenja da, iako je jednakost sredstava “princip suštinske proporcionalnosti, a ne princip stroge matematičke jednakosti, [...] Pretresno vijeće mora takođe razmotriti da li je ta količina vremena objektivno dovoljna da omogući optuženom da iznese svoju tezu na način koji je u skladu s njegovim pravima”.²¹ S tim u vezi, mada Vijeće ne smatra da su za njega odluke drugih pretresnih vijeća obavezujuće, ono napominje da je Slobodanu Miloševiću i Zdravku Tolimiru, optuženima koji su se sami zastupali, za pripremu izvođenja dokaza bilo odobreno otprilike pet mjeseci, odnosno četiri mjeseca.²²

13. Pošto je uzelo u obzir sve gore navedene faktore, Vijeće smatra da je primjereno da optuženi, ukoliko to želi, održi uvodnu riječ 16. oktobra 2012. godine i da odmah potom pozove svoje prve svjedoke.

---

¹⁸ Predsjednikova odluka o finansiranju, par. 44, gdje se upućuje na Odluku po zahtjevu za preispitivanje odluke OLAD-a o naknadama tokom pretresne faze, 19. februar 2010. godine.

¹⁹ Predsjednikova odluka o finansiranju, par. 45.

²⁰ *Tužilac protiv Prlića i drugih*, predmet br. IT-04-74-AR73.7, Odluka po žalbi okrivljenih na Odluku o dodjeljivanju vremena za izvođenje dokaza odbrane, 1. juli 2008. godine, par. 16.

²¹ *Tužilac protiv Namera Orića*, predmet br. IT-03-68-AR73.2, Odluka po interlokutornoj žalbi u vezi s dužinom dokaznog postupka odbrane, 20. juli 2005. godine, par. 7-8.

²² *Tužilac protiv Slobodana Miloševića*, predmet br. IT-02-54-T, Dalji nalog o rasporedu izvođenja dokaza odbrane, 12. februar 2004. godine, str. 3; *Tužilac protiv Slobodana Miloševića*, predmet br. IT-02-54-T, Zbirni nalog o pitanjima koja su razmatrana na konferenciji pre izvođenja dokaza odbrane, 17. juni 2004. godine, par. 17(a); *Tužilac protiv Zdravka Tolimira*, predmet br. IT-05-88/2-2, Nalog u vezi s rasporedom za izvođenje dokaza odbrane i povezanim pitanjima, 20. septembar 2011. godine, str. 4, u vezi s tim “da optuženi sam sebe zastupa i da mu je potrebno dodatno vrijeme zato što ne govori engleski jezik, kao i da se može očekivati da će dokumentacija koju treba pregledati u svrhu pripreme za izvođenje dokaza odbrane biti obimna”.

IV. Dispozitiv

14. Shodno tome, Vijeće, u skladu sa članovima 20 i 21 Statuta i pravilima 54, 65ter i 98bis Pravilnika, ovim djelimično **ODOBRAVA** Podnesak i **NALAŽE** sljedeće:

Okončanje izvođenja dokaza tužilaštva

15. Tužilaštvo će pozvati svog posljednjeg svjedoka tokom sedmice koja počinje 4. maja 2012. godine.

16. Eventualne podneske u vezi s dokazima tužilaštvo će podnijeti najkasnije 4. maja 2012. godine.

17. Dokazni postupak tužilaštva smatraće se okončanim onog dana kad Vijeće donese odluku po posljednjem neriješenom podnesku u vezi s dokazima koji podnese tužilaštvo.

Postupak na osnovu pravila 98bis

18. Optuženi će iznijeti svoje argumente na osnovu pravila 98bis jednu sedmicu nakon okončanja dokaznog postupka tužilaštva, kao što je navedeno u paragrafu 17 gore.

19. Optuženi će za iznošenje svojih argumenata na osnovu pravila 98bis imati jedan redovni radni dan.

20. Tužilaštvo će izložiti svoj odgovor na argumente optuženog na osnovu pravila 98bis drugog dana nakon što optuženi iznese te argumente i za to će imati jedan redovni radni dan.

21. Strane u postupku će iznijeti svoje argumente u skladu sa smjernicama izloženim u paragrafu 7 gore u tekstu.

Podnesci odbrane na osnovu pravila 65ter

22. Optuženi će najkasnije 27. avgusta 2012. godine podnijeti spisak svjedoka koje namjerava pozvati, i u njemu navesti i sljedeće:

- i) ime ili pseudonim svakog svjedoka;

- ii) rezime konkretnih činjenica o kojima će svaki svjedok svjedočiti;
- iii) tačke Optužnice o kojima će svaki svjedok svjedočiti;
- iv) ukupan broj svjedoka i broj svjedoka koji će svjedočiti o svakoj od tačaka;
- v) informaciju o tome da li će svjedok svjedočiti *viva voce* ili na osnovu pravila 92*bis*, odnosno pravila 92*quater*, putem pismene izjave ili korištenjem transkripta svjedočenja iz drugog postupka na Međunarodnom sudu; i
- vi) procjenu o tome koliko će vremena biti potrebno za svakog od svjedoka, kao i procjenu ukupnog trajanja dokaznog postupka odbrane.

23. Najkasnije 27. avgusta 2012. godine, optuženi će podnijeti spisak dokaznih predmeta koje namjerava predočiti tokom svog dokaznog postupka i u njemu, gdje je to moguće, navesti da li je tužilaštvo imalo prigovore na autentičnost, a tužilaštvu će dostaviti primjerak tog spiska dokaznih predmeta.

24. Najkasnije 27. avgusta 2012. godine, optuženi će podnijeti spisak svjedoka vještaka koje namjerava pozvati tokom dokaznog postupka odbrane i dostaviće tužilaštvu i Vijeću primjerke biografija i izvještaja tih svjedoka vještaka.

25. Najkasnije 27. avgusta 2012. godine, optuženi će podnijeti eventualni zahtjev za prihvatanje dokaza na osnovu pravila 92*bis* ili 92*quater*.

Početak dokaznog postupka odbrane

26. Dana 3. septembra 2012. godine održaće se statusna konferencija na kojoj će se razmotriti kako napreduju pripreme za dokazni postupak odbrane.

27. Konferencija prije izvođenja dokaza odbrane biće održana 15. oktobra 2012. godine.

28. Optuženi će, ukoliko želi, 16. oktobra 2012. godine održati uvodnu riječ i odmah zatim pozvati svog prvog svjedoka.

29. Vijeće ovim obavještava strane u postupku da neće zasjedati 25. oktobra 2012. godine, kao ni tokom sedmice koja počinje 19. novembra 2012. godine.
30. Vijeće **ODBIJA** Podnesak u svim ostalim aspektima.

Sastavljeno na engleskom i francuskom jeziku, pri čemu je mjerodavan tekst na engleskom.

/potpis na originalu/
sudija O-Gon Kwon,
predsjedavajući

Dana 26. aprila 2012. godine
U Haagu,
Nizozemska

[pečat Međunarodnog suda]